

Broj: 12-08-5-562-5/2022

Datum: 21.06.2022. godine

**Vlada Federacije BiH
Federalno ministarstvo pravde**

**Vlada Republike Srpske
Ministarstvo pravde Republike Srpske**

Pravosudna komisija Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Predmet: Reforma izvršnog postupka

Poštovani,

Osnovni demokratski principi podjele vlasti jasno definišu ulogu zakonodavne, izvršne i sudske vlasti u jednom društvenom sistemu. Međutim, često smo skloni da zanemarimo činjenicu da podjela vlasti podrazumijeva i podjelu odgovornosti. Upravo zato, postoji potreba da otvoreno i argumentovano, sa predstavnicima izvršne vlasti, ali i sa čitavom javnošću, podijelimo činjenice koje su izuzetno važne za sagledavanje određenih problema u njihovoj sveukupnosti.

Na početku želimo naglasiti da je Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH, govoreći u ime pravosudnog sistema Bosne i Hercegovine, spremno da preuzme svoj dio odgovornosti za stanje u pravnom sistemu našeg društva. Ipak, kao predstavnici pravosuđa, imamo obavezu da jasno naglasimo da civilizacijske tekovine prava ne poznaju nešto što se zove „proizvoljna odgovornost“, a što se, utisak je sve češće, pripisuje pravosuđu u Bosni i Hercegovini. Jedna od oblasti u kojoj se pravosuđu stavlja etiketa naročite neefikasnosti je, bez sumnje, oblast izvršnog postupka, usljed objektivne neefikasnosti postojećeg sistema izvršenja.

U tom kontekstu, naročito je slikovit izraz „guranje problema pod tepih“, jer trenutni koncept izvršenja unutar sudova predstavlja upravo problem o kojem izvršna i zakonodavna vlast uporno i godinama ćute. Pred sudovima u Bosni Hercegovini trenutno postoji skoro 1.750.000 predmeta koji čekaju na svoje izvršenje od kojih je preko 1.690.000 tzv. komunalnih predmeta i ovo su teme o kojima je, bez bilo kakve sumnje, neophodno odmah i bez odlaganja, početi otvoreno i argumentovano razgovarati. Upravo ovi predmeti, kao što je svima koji rad i funkcionisanje pravosuđa u Bosni i Hercegovini bar površno poznaju, predstavljaju razlog za ogromno opterećenje sudova, što direktno ugrožava pravo na suđenje u razumnom roku građanki i građana Bosne i Hercegovine, ali i kreira određenu pravnu nesigurnost koja direktno utiče na poslovnu klimu i uzdržanost potencijalnih investitora, čijim potencijalnim ulaganjem bismo bili korak bliže ekonomski zdravijem i prosperitetnijem društvu.

Navedeni problemi su jasno prepoznati u strateškim dokumentima EU o stabilizaciji i pridruživanju Bosne i Hercegovine Evropskoj Uniji. Zaključci sa održanih sastanaka Pododbora za pravdu, slobodu i sigurnost, godišnji izvještaj Evropske komisije o napretku Bosne i Hercegovine kao i Izvještaj stručnjaka o pitanjima vladavine prava u Bosni i Hercegovini – tzv. Priebeov izvještaj, u fokusu imaju preporuke koje se odnose na unapređenje izvršnog postupka. Svi ovi dokumenti jasno identifikuju nužnost oslobađanja sudova od tereta nespornih potraživanja, odnosno uvođenja modela izvršnog postupka u kojem će fazu izvršenja u izvršnim predmetima provoditi profesionalni izvršitelji. Takođe, istaknuta je i potreba revidiranja legislativnog okvira za izvršni postupak u entitetima i Brčko Distriktu, kako bi se smanjio ogroman broj neriješenih izvršnih predmeta za naplatu komunalnih računa. Navedene

preporuke, želimo to jasno naglasiti, nisu tek stručni savjeti i prijedlozi, nego uslovi od čijeg ispunjenja zavisi dobijanje kandidatskog statusa Bosne i Hercegovine, odnosno sam pristup Evropskoj uniji.

Navedeni strateški dokumenti prepoznali su i sam uzrok problema, akcentujući činjenicu da pribavljanje sudskih odluka o neplaćenim računima za komunalne usluge služi kao sredstvo za opravdavanje neodrživih dugova javnih komunalnih preduzeća, koja su najvećim dijelom u vlasništvu entitetskih/kantonalnih vlada i vlade Brčko Distrikta.

Suština problema je jasna, a poruka nedvosmislena – nesporna potraživanja po osnovu isporučivanja komunalnih usluga ne predstavljaju materiju koja zahtijeva sudsko odlučivanje, a ograničeni resursi sudova se, potpuno iracionalno, godinama troše na provođenje izvršnih postupaka koji rezutiraju gotovo nikakvom naplatom potraživanja.

Napori koje VSTV BiH godinama ulaže kako bi se izvršni postupak učinio efikasnim i kvalitetnim, te osiguralo pravo građanima i pravnim subjektima na suđenje u razumnom roku, isti ostaju ograničenog uspjeha usljed nedovoljne i neadekvatne podrške izvršne vlasti.

Bez namjere da ovu priliku koristimo za predstavljanje svih aktivnosti koje je VSTV BiH tokom godina provodio za rješavanje postojećeg problema nužno je istaknuti najznačajnije aktivnosti koje svjedoče našoj iskrenoj i kontinuiranoj posvećenosti:

- VSTV BiH je zagovarao reformu izvršnog postupka, odnosno uvođenje novog modela izvršnog postupka u kojem će fazu izvršenja u izvršnim predmetima provoditi profesionalni. Inicijativa nadležnim ministarstvima je poslana još 2015. godine. Nažalost, izostala je spremnost resornih ministarstava da iniciraju i podrže predložene reformske procese;
- Definisan je set nužnih izmjena zakona o izvršnom postupku FBiH i BD BiH, te je pokrenuta inicijativa za razmatranje usvajanja istih, također u okviru Radne grupe za unapređenje izvršnog postupka. U BD BiH izmjene i dopune su stupile na snagu, dok su u FBiH još uvijek u zakonodavnoj proceduri;
- Kroz razvoj SOKOP sistema (Sistem za elektronsku obradu komunalnih predmeta), radikalno je izmijenjen način sudske obrade komunalnih predmeta, kako bi se maksimalno efikasno iskoristile informacione tehnologije. Kao posljedica toga, značajno veći broj komunalnih predmeta je obrađen, te je smanjeno povećanje broja neriješenih komunalnih predmeta;
- Unapređen je položaj i uloga sudskih izvršitelja organizacijom obuka sudskih izvršilaca u saradnji sa entitetskim centrima za edukaciju sudija i tužilaca, nabavkom vozila za sudske izvršioce u pojedinim sudovima, omogućavanjem razmjene dobrih praksi između sudskih izvršitelja, kao i izradom i distribucijom Priručnika za sudske izvršitelje sa obrascima i praktičnim primjerima;
- Uspostavljen je sistem oglašavanja sudskih prodaja u izvršnom postupku na stranicama sudova, kao i na pravosudnom portalu. Na ovaj način je zainteresovanim licima olakšano vršenje uvida u predmete izvršenja i omogućeni uslovi za veći procenat naplate.
- Unapređena je dostava sudskih pismena, čime se ubrzao izvršni postupak;
- Izvršen je angažman dodatnog osoblja u određenom broju sudova u svrhu unapređenja rada izvršnih odjeljenja, kako bi se omogućili preduslovi za efikasniji rad;
- Izrađena je mobilna aplikacija za sudske izvršitelje uz pomoć koje sudski izvršitelji na terenu imaju mogućnost fotografisati popisane i procjenje pokretne stvari koje se automatski objavljuju na web stranicama sudova, a sve ciljem povećanja transparentnosti i zainteresovanosti potencijalnih kupaca u sudskim prodajama;
- Uspostavljena je praksa (u jednom broju sudova) slanja obavještenja izvršenicima o postojanju duga i posljedicama budućeg izvršnog postupka, kako bi se iniciralo dobrovoljno izmirenje duga;
- Unapređen je i reorganizovan rad izvršnih odjeljenja sudova, s ciljem povećanja efektivnosti njihovog rada.

Navedeno predstavlja samo najgrublji okvir aktivnosti koje je VSTV BiH proveo i inicirao, kako bi se postojeći sistem izvršnog postupka unaprijedio. Veoma je bitno naglasiti i to da je za sve navedeno

VSTV BiH samostalno, kroz bilateralnu saradnju sa međunarodnim donatorima, ali i kroz podršku Evropske unije u procesu predpristupne pomoći, osigurao značajna novčana sredstva iako se radi o obavezama čije je ispunjenje na izvršnoj vlasti, odnosno izvršna vlast dužna je da osigura neophodna sredstva za adekvatno, efikasno i optimalno funkcionisanje pravosudnog sistema.

Za rješavanje brojnih problema sistema izvršenja sudskih odluka i efikasnog rješavanja komunalnih predmeta pred sudovima u najvećoj mjeri je nužan direktan i odlučan angažman entitetskih ministarstava pravde, naročito kada je u pitanju reforma izvršnog postupka i uspostavljanje službe profesionalnih izvršitelja. Također, na izvršnoj vlasti je i osiguravanje neophodnih sredstava za sistemsku podršku reformama. Odlučnost i spremnost izvršne vlasti da djeluje u pravcu unapređenja, izostaje sve vrijeme.

S obzirom na činjenice i detalje koje smo nastojali sumirati na ovaj način, ovim otvorenim pismom vam se obraćamo sa iskrenom željom da zajedno iznađemo optimalne modalitete unapređenja postojećeg sistema.

Buduće aktivnosti bi, između ostalog, morale podrazumijevati:

1. **Ispunjenje** preporuka strateških dokumenata EU i uspostavljanje funkcionalnog sistema izvršenja u BiH formiranjem službe profesionalnih izvršitelja;
2. **Omogućavanje** elektronskog pristupa podacima o izvršeniku i njegovoj imovini sudu, tražiocima izvršenja i budućoj službi profesionalnih izvršitelja, radi povećanja naplate potraživanja u izvršnom postupku.

Naravno, budući da se radi o reformskom procesu čije uspostavljanje podrazumijeva značajno vrijeme, neophodno je provesti i niz mjera u trenutnom legislativnom okviru do uvođenja službe profesionalnih izvršitelja, uključujući:

1. **Unapređenje** legislativnog okvira za regulisanje rada sudskih izvršitelja usvajanjem podzakonskih akata koji će regulisati status i ulogu sudskog izvršioca, prava i odgovornosti koje imaju u postupku;
2. **Obezbjedenje** finansijskih sredstava za angažman optimalnog broja sudskih izvršitelja i njihov adekvatan rad kao i materijalnih i tehničkih uslova neophodnih za efikasan i kvalitetan rad suda na izvršnim predmetima, a posebno putem reorganizacije rada nesudskog osoblja i
3. **Unapređenje** sistema edukacije sudskih izvršitelja i uvođenje normiranja njihovog rada.

Ovim putem još jednom naglašavamo da je pravosuđe spremno da bude aktivni sudionik i nosilac aktivnosti koje su u njegovoj nadležnosti, snažno naglašavajući da je neophodno da se izvršna vlast jasno očituje u pogledu spremnosti da preuzme aktivnu ulogu u ovom reformskom procesu.

Želimo vjerovati da će ova inicijativa promijeniti svijest o značaju rješavanja nagomilanih problema u okviru izvršnog postupka, koji se mogu riješavati isključivo saradnjom i uvažavanjem zakonodavne, izvršne i sudske vlasti.

Međutim, ukoliko u ovom procesu ne budemo imali iskrene sagovornike, želimo jasno i odlučno naglasiti da pravosuđe ne može i neće preuzeti odgovornost za sistemske nedostatke koji su van naše nadležnosti, a koji u značajnoj mjeri utiču na ostvarivanje prava građana i poslovnih subjekata.

S poštovanjem,

Dostavljeno:

Bosna i Hercegovina
Sudsko - izvršna vlast
Tuzilacko vijeće
Bosna i Hercegovina
MP
Predsjednik VSTV BiH
Halil Lagumdžija

- naslovu
- Delegacija EU u BiH
- Ambasada Švedske u BiH
- Vijeće ministara BiH
- Direkcija za evropske integracije BiH
- Ministarstvo pravde BiH
- Sve kantonalne vlade
- medijima
- a/a